

Univerzalni muzej Joanneum Priopćenje za medije

Univerzalni muzej Joanneum
Mariahilferstraße 4, 8020 Graz, Austrija
www.museum-joanneum.at

presse@museum-joanneum.at
Telefon: +43-316/8017-9211

Human Condition Suosjećanje i samoodređenje u teškim vremenima

Djela

Adrain Paci

*1969 Shkoder (AL)

Živi i radi u Milanu (I)

Per Speculum

Djeca u idiličnom krajoliku prazna pogleda puna prebacivanja gledaju s fotografije. Čista refleksija, zrcalni privid se razlama, jednim se udarcem raspršuje u pojedinačne fragmente. Djeca nestaju u starom stablu, raspršuju se u njemu poput komadića zrcala koja odnose sa sobom. Hvataju sunčeve zrake, zaslijepljuju ljude koji podižu pogled prema njima, zaslijepljuju fotoapararat koji ih snima. Obmanuti i zaslijepljeni gledatelji ostaju prepušteni krhkosti ljudskog postojanja poput djece, koja su bespomoćno prepuštena društvima koje potresa rat. Ljudsko opažanje često je obmanuto zaslijepljenošću i varkom. Bivanje i činjenje kao djelovanje često su – svjesno ili nesvjesno – izobličeni. Vidimo li samo ono što želimo vidjeti? Određuje li nas ono što činimo?

TURN ON

18 nezaposlenih muškaraca ravnomjerno raspoređeno sjedi na stubama u Pacijevu rodnom gradu Shkoderu na sjeveru Albanije. Sukcesivno pokreću svoje jednostavne benzinske generatore, paleći tako žarulje koje muškarci drže u rukama uz tijelo. Umorna, izmučena lica koja izmiču pogledu kamere svojim mirnim postupcima ukazuju na dva velika problema u Albaniji: nezaposlenost i redovito iskapčanje električne strujne mreže. Glasni i pokretni su samo generatori čija buka zasjenjuje nježno svjetlo. Beznadnost koja i inače spaja te muškarce na tom mjestu Paci zgušnjava u snimku izbliza razuma, vjere i suosjećanja.

Electric Blue

Film *Electric Blue* donosi priču o preživljavanju u gospodarski i politički slomljenoj Albaniji 90-tih godina prošlog stoljeća. Nekadašnji strastveni snimatelj filmova otvara pornografsko kino i počinje posuđivati pornografske video-kasete kako bi svoju obitelj zaštitio od siromaštva. Posao ide dobro, stalno dolaze muškarci koji posuđuju kasete. Paci izbliza prikazuje njihova lica, dokumentira njihove čežnje i skromne mogućnosti pronalaska radosti u beznadnoj, surovoj svakodnevnici. Muškarac jednog dana primjećuje da njegov sin gleda te filmove i počinje uništavati filmski materijal. Presnimava kasete jednu za drugom prizorima iz vijesti koji prikazuju

razaranja, bombardiranja i rat. Rat briše pornografiju. Ne sasvim: kada kasnije jednom prijatelju pokazuje dokumentarce o ratu, primjećuje da su tu i tamo još preživjeli prizori spolnih aktivnosti.

Lida Abdul

*1973 Kabul (Afganistan)

Živi i radi između Kabula, Los Angelesa i Europe

„Ovo su“, kaže Lida Abdul, „ruševine moje domovine, moje povijesti, moje kulture. Ne prihvaćam to i zbog toga to iznosim u svijet vrišteći ljepotom koja boli.“ Estetika njezinih radova je jasna i poetična, puna blještave čistoće i savršenstva koji joj služe kao sredstvo ukazivanja na afganistansku svakodnevicu, od 1979. godine neprekidno isprekidanu ratom. Ruševine, motiv kojem se neprestano vraća u svojim filmovima, nijemi su svjedoci te svakodnevne. U „White House“ je bombama razrušenu kuću oličila u bijelo, simbolički ju je očistila od njezine krivnje što nikome više ne može pružiti krov nad glavom, pretvorila ju je u spomenik potresenosti. Ona sama obučena je potpuno u crno, kao žena i umjetnica u islamskoj republici odvažila se inscenirati samu sebe kako bez pokrivala za tijelo i u svoj svojoj njegovanoj ljepoti liči kuću. Taj rat i dalje vode muškarci. Lida Abdul ih je obojila u bijelo, prikazuje ih kako ruše ruševine ili naoružani zastavom poput junaka, poput čovjeka u moru tonu u samouništenje. U filmu „Tranzit“ njezini su glavni junaci djeca koja se koriste starim, napuštenim sovjetskim zrakoplovom i tako vrlo izravno predočavaju život s ostacima razaranja u svoj njegovoj svakodnevnosti.

Kris Martin

*1972 u Kortrijkju

Živi i radi u Gentu (B)

Antička skulptura Laokoonta i sinova nalazi se u Vatikanskim muzejima i smatra se jednom od najznačajnijih prikaza borbe sa smrću u likovnoj umjetnosti. Laokoont i njegovi sinovi prepušteni su na milost i nemilost moćnoj morskoj zmiji koja se ovila oko njih. Kris Martin je tu skupinu figura potpuno identično oblikovao u gipsu, ali je izostavio zmiju. Borba sa smrću u prvi plan stavlja isprepletenu muška tijela u čitavoj njihovoj idealnoj antičkoj ljepoti. Velike ljudske teme boli i patnje, zločina i kazne, borbe i smrti Kris Martin prikazuje s ispražnjenim mjestom koje poimanje predstojeće apokalipse čini jedva mogućim. Neprijatelj je postao nevidljiv i nedodirljiv, ali njegova očigledna odsutnost ipak odaje prisutnost opasnosti. „Bells“ su zvona koja jedna drugima oduzimaju mogućnost zvonjenja. U potpunom ujedinjenju jedna drugima oduzimaju prostor zvuka, sprečavaju jedna druge u davanju signala. Sapeta i paralizirana uhvaćena su u svom nečinjenju i tvore jednostavan ali tjeskoban simbol ljudske uvjetovanosti.

Marcel Dzama

*1974 u Winnipegu

Živi i radi u New Yorku (SAD)

Marcel Dzama stvara zbrkani svijet snova. Crtežima, kolažima i dioramama pripovijeda okrutno-jezovite priče koje otkrivaju područja ljudske psihe čija podsvijest kao da se sastoji isključivo od

crnila. Njegove groteskne kreature su živa bića koja su dijelom poznata iz svijeta bajki: šišmiši, ljudi u različitim medvjedićim i ptičjim kostimima, vojnici. Pip je jedan od njegovih protagonista u prirodnoj veličini. U odijelu i kravatu svojim dugim krznenim vratom nadmašuje sama sebe. Priče Marcela Dzame sve se češće hrane američkom poviješću i aktualnim političkim događanjima. Tema rata pritom je kao apokaliptični scenarij od središnjeg značenja. U „Odiseju“ se ta predstava u vrlo dugačkoj grafici pretvara u pokolj, u svom neposrednom, dadaističkom pobjliku prikazuje aktere kao marionete u jednom potpuno dehumaniziranom svijetu.

Maria Lassnig

*1919 u Kappelu am Krappfeldu

Živi i radi u Beču

Maria Lassnig se tijekom čitava života bavila sama sobom, svojim tijelom, time kako se osjeća u tom tijelu i na koji način može prikazati svoje najdublje, najosobnije osjećaje koji se neprestano mijenjaju. Njezini autoportreti funkcioniraju kao trenutne snimke njezina samoodređenog, egocentričnog bića. U potrazi za načinom prikazivanja vlastitog „ja“, istovremeno kao tijela od krvi i mesa i bića koje osjeća, taj senzibilni pogled u unutrašnjost pronalazi izraz koji gledatelju predočava svu njegovu krhkost i ranjivost, bilo da ga prikazuje kao ženskog Laokoonta koji se sam, bez ičije pomoći, bori protiv morske nemani ili ga prikazuje ukočenog kao crvenu mrtvu prirodu.

Mark Manders

*1968 Volkel (NL)

Živi i radi u Arnhemu (NL) i Ronseu (B)

Opsežan životni projekt Marka Mandersa zove se *Autoportret umjetnika kao zgrade* i u njemu on priča svoju povijest nižući objekte i dovodeći ih u različite konstelacije u prostoru. Prikazana umjetnička figura Mark Manders pritom je većinom drugačija od njega samoga, stalno se iznova oblikuje između fikcije i stvarnosti. Imaginarni prostori, vidljive praznine potiču na razmišljanje, ispunjeni pričama o ljudskom postojanju pretvaraju se u autoportret. Njegove oblikovane figure djeluju arhaično, više su statične ovojnice nego tijela, izgledaju kao da ih je život napustio.

Two Interconnected Houses je serija dijapozitiva; iz nanizanih slika se razvijaju prizori koji naizgled djeluju blisko i poznato, ali se zapravo ispostavlja da su potpuno strani. Prepolovljene kuće i figure postaju simboli izmjene prisutnosti i odsutnosti, svakodnevice i mita. Tko smo mi?

Renzo Martens

*1973 Sluiskil

Živi i radi u Amsterdamu (NL), Brüsselu (B) i Kinshasi (Kongo)

Renzo Martens prelazi granice. Vrlo izravno skreće pažnju na fenomene globaliziranog svijeta koji, između emancipacije koja je zakazala, obmanjujuće i inscenirane medijske stvarnosti i konstruirane dokumentiranosti hine empatiju. Kada fotografije drugog, siromašnijeg i ratom

razorenog svijeta izazivaju suosjećanje? Je li riječ o distanciranoj televizijskoj zabavi? Koga žalimo gledajući te prizore? Prikazane ljude koji pate ili sami sebe jer zapravo ne želimo podnositi te slike? Epizoda 1 i 3 zahtijevaju ozbiljnu, trajnu recepciju, one ne dopuštaju dolaženje i odlaženje, žele da ih se gleda od početka do kraja. Prividna površnost kojom se Renzo Martens u tim filmovima stavlja u središte pozornosti naglašava bezgranični egzibicionizam njegova izvješćivanja koje vapi za senzacijom. „Uživajte u siromaštvu“ napisao je neonskim slovima u noć. Ne zato jer ismijava, nego zato jer organizacije za pomoć nikada ne prikazuju sretne prizore siromaštva. Za dobre slike su važne suze, a ne mogućnost upravljanja vlastitim životom. Promatrati patnje drugih znači da postoje ljudi koji žive od patnje drugih i empatički zauzimaju stav. Renzo Martens potiče žrtve da sami sebe u svojoj patnji insceniraju tako da time zarade novac. Tko je odgovoran za koga i za što? Kako se nositi sa životom? Kako se nositi sa slikama?

Susan Philipsz

*1965 Glasgow (GB)

Živi i radi u Berlinu Berlin (D)

Susan Philipsz zvuk i prostor doživljava kao sastavne dijelove skulpture. Inscenirajući i pjevajući a capella pjesmu Radioheada *Pyramid Song*, preuzima depresivnu atmosferu te pjesme i zgušnjava je do intenziteta koji arhitektonski i javni prostor pretvara u vizualni element. Beskonačnim ponavljanjem svojim glasom ispunjava prostor, obavija slušatelje i gledatelje nelagodnom jezom koja, međutim, kroz neprestano ponavljanje mutira u nešto blisko, smirujuće.